Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

15 decembrie 2015*

„Acțiune în anulare — Regulamentul (UE) nr. 1385/2013 — Directiva 2013/62/UE — Directiva 2013/64/UE — Temei juridic — Articolul 349 TFUE — Regiuni ultraperiferice ale Uniunii Europene — Schimbarea statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană”

În cauzele conexate C-132/14-C-136/14,

având ca obiect acțiuni în anulare formulate în temeiul articolului 263 TFUE, introduse la 21 martie 2014,

Parlamentul European, reprezentat de I. Liukkonen (C-132/14), de L. Visaggio și de J. Rodrigues (C-132/14 și C-136/14), în calitate de agenți,

reclamant în cauzele C-132/14 și C-136/14,

Comisia Europeană, reprezentată de R. Lyal (C-133/14-C-135/14), de W. Mölls (C-133/14-C-135/14), de D. Bianchi (C-133/14 și C-135/14), precum și de D. Martin (C-133/14 și C-134/14), în calitate de agenți, cu domiciliul ales în Luxemburg,

reclamantă în cauzele C-133/14-C-135/14,

împotriva

Consiliului Uniunii Europene, reprezentat de A. Westerhof Löfflerová, de E. Karlsson, de F. Florindo Gijón și de J. Czuczai, în calitate de agenți,

pârât,

susținut de:

Regatul Spaniei, reprezentat de M. Sampol Pucurull, în calitate de agent,

Republica Franceză, reprezentată de G. de Bergues, de F. Fize, de D. Colas și de N. Rouam, în calitate de agenți,

Republica Portugheză, reprezentată de L. Inez Fernandes, de B. Andrade Correia, de M. Duarte și de S. Marques, în calitate de agenți,

intervenientе,

* Limba de procedură: franceza.

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnii M. Ilešič, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, J. L. da Cruz Vilaça și A. Arabadjiev (raportor) și doamna C. Toader, președinți de cameră, domnii E. Levits și J.-C. Bonichot, doamna A. Prechal și domnii E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund și C. Vajda, judecători,

avocat general: domnul N. Wahl,

grefier: domnul I. Illéssy, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 21 aprilie 2015,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 iunie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin intermediul cererilor introductive în cauzele C-132/14 și, respectiv, C-135/14, Parlamentul European și Comisia Europeană solicită anularea Regulamentului (UE) nr. 1385/2013 al Consiliului din 17 decembrie 2013 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 850/98 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și a Regulamentelor (CE) nr. 1069/2009, (UE) nr. 1379/2013 și (UE) nr. 1380/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, ca urmare a schimbării statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană (JO L 354, p. 86).

2 Prin intermediul cererilor introductive în cauzele C-133/14 și respectiv C-136/14, Comisia și Parlamentul solicită anularea Directivei 2013/64/UE a Consiliului din 17 decembrie 2013 de modificare a Directivelor 91/271/CEE și 1999/74/CE ale Consiliului și a Directivelor 2000/60/CE, 2006/7/CE, 2006/25/CE și 2011/24/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, ca urmare a schimbării statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană (JO L 353, p. 8).

3 Prin intermediul cererii sale introductive în cauza C-134/14, Comisia solicită anularea Directivei 2013/62/UE a Consiliului din 17 decembrie 2013 de modificare a Directivei 2010/18/UE de punere în aplicare a Acordului-cadru revizuit privind concediul pentru creșterea copilului încheiat de BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP și CES, ca urmare a modificării statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană (JO L 353, p. 7).

Actele atacate

Regulamentul nr. 1385/2013

4 Potrivit considerentelor (1), (3), (4), (7) și (8) ale Regulamentului nr. 1385/2013:

„(1) […] Ținând cont de situația structurală socială și economică specială a Mayotte, caracterizată prin izolare, insularitate, dimensiune mică, topografie și climă dificile, ar trebui să se prevadă anumite măsuri specifice în mai multe domenii.

[…]

(3) În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 850/98 al Consiliului [din 30 martie 1998 pentru conservarea resurselor de pescuit prin măsuri tehnice de protecție a puietului de organisme marine (JO L 125, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 4, p. 60)], apele din jurul insulei Mayotte, ca nouă

regiune ultraperiferică, ar trebui să fie incluse în domeniul de aplicare al acestui regulament și utilizarea năvoadelor tip pungă asupra bancurilor de ton și a speciilor similare în interiorul zonei de până la 24 de mile de la liniile de bază ale insulei ar trebui interzisă în scopul de a păstra bancurile de pești migratori mari în vecinătatea insulei Mayotte.

(4) În ceea ce privește Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 al Parlamentului European și al Consiliului [din 11 decembrie 2013 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1184/2006 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului (JO L 354, p. 1)], în perspectiva planurilor de comercializare foarte fragmentate și subdezvoltate din Mayotte, aplicarea normelor privind etichetarea produselor pescărești ar impune asupra comercianților cu amănuntul o sarcină disproporționată față de informațiile care ar fi transmise consumatorilor. Prin urmare, este adecvat să se prevadă o derogare temporară de la normele privind etichetarea produselor pescărești oferite spre vânzare cu amănuntul consumatorului final din Mayotte.

[…]

(7) Având în vedere faptul că Franța a prezentat Comisiei Tonului din Oceanul Indian (IOTC) un plan de dezvoltare care descrie dimensiunea orientativă a flotei Mayotte și evoluția așteptată a flotei slab dezvoltate de nave cu paragate mecanice care au mai puțin de 23 de metri lungime și de nave cu plasă pungă bazate în Mayotte, ca nouă regiune ultraperiferică a sa, la care nicio parte contractantă din IOTC, inclusiv Uniunea, nu a formulat obiecții, este oportun să se utilizeze nivelurile de referință ale planului respectiv drept plafoane pentru capacitatea flotei de nave cu paragate mecanice care au mai puțin de 23 de metri lungime și de nave cu plasă pungă înregistrate în porturile din Mayotte. Prin derogare de la normele Uniunii general aplicabile, din cauza situației actuale sociale și economice speciale din Mayotte, ar trebui să se asigure suficient timp pentru a permite Franței să extindă capacitățile segmentului slab dezvoltat al flotei sale de nave mici până în 2025.

(8) În ceea ce privește Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 al Parlamentului European și al Consiliului [din 21 octombrie 2009 de stabilire a unor norme sanitare privind subprodusele de origine animală și produsele derivate care nu sunt destinate consumului uman și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1774/2002 (denumit în continuare «Regulamentul privind subprodusele animale») (JO L 300, p. 1)], este de remarcat faptul că Mayotte nu dispune de capacități industriale pentru prelucrarea subproduselor de origine animală. Prin urmare, este necesar să se acorde Franței o perioadă de cinci ani în vederea creării infrastructurii necesare pentru identificarea, manipularea, transportul, tratarea și eliminarea subproduselor de origine animală din Mayotte în deplină conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1069/2009.”

5 Conform articolelor 1-4 din regulamentul menționat:

„Articolul 1

Modificări ale Regulamentului (CE) nr. 850/98

Regulamentul (CE) nr. 850/98 se modifică după cum urmează:

1. La articolul 2 alineatul (1), litera (h) se înlocuiește cu următorul text:

«(h) Regiunea 8

Toate apele din largul coastelor departamentelor franceze Réunion și Mayotte aflate sub suveranitatea sau jurisdicția Franței.»

2. Se inserează următorul articol:

«Articolul 34g

Restricții cu privire la activitățile de pescuit în zona de 24 mile în jurul Mayotte

Navelor li se interzice utilizarea oricăror năvoade tip pungă asupra bancurilor de ton și de specii similare în interiorul zonelor de 24 de mile distanță de coastele Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 din [TFUE], măsurate de la liniile de bază de la care sunt măsurate apele teritoriale.»

Articolul 2

Modificări ale Regulamentului (UE) nr. 1379/2013

La articolul 35 din Regulamentul (UE) nr. 1379/2013 se introduce următorul alineat:

«(6) Până la 31 decembrie 2021, alineatele (1), (2) și (3) nu se aplică produselor oferite spre vânzare cu amănuntul consumatorului final din Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE].».

Articolul 3

Modificări ale Regulamentului (UE) nr. 1380/2013

Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 [al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind politica comună în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1954/2003 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2371/2002 și (CE) nr. 639/2004 ale Consiliului și a Deciziei 2004/585/CE a Consiliului (JO L 354, p. 22)] se modifică după cum urmează:

1. La articolul 23, se adaugă următorul alineat:

«(4) Prin derogare de la alineatul (1), Franța este autorizată, până la 31 decembrie 2025, să introducă în Mayotte ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”) noi capacități fără retragerea unei capacități echivalente pentru diferitele segmente menționate în anexa II.».

2. La articolul 36, se adaugă următoarele alineate:

«(5) Prin derogare de la alineatul (1), Franța este scutită până la 31 decembrie 2021 de obligația de a include în registrul său de nave de pescuit ale Uniunii navele care au mai puțin de 10 metri lungime totală și care își desfășoară activitatea în Mayotte.

(6) Până la 31 decembrie 2021, Franța ține un registru provizoriu al navelor de pescuit care au mai puțin de 10 metri lungime totală și își desfășoară activitatea în Mayotte. Registrul conține cel puțin denumirea, lungimea totală și un cod de identificare pentru fiecare navă. Navele înregistrate în registrul provizoriu se consideră drept nave înregistrate în Mayotte.».

3. Rubricile referitoare la Mayotte cuprinse în anexa la prezentul regulament se introduc în tabelul din anexa II la Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 după rubrica «Guadelupa: Specii pelagice. L > 12 m».

Articolul 4

Modificări ale Regulamentului (CE) nr. 1069/2009

Articolul 56 din Regulamentul (CE) nr. 1069/2009 se înlocuiește cu următorul text:

«*Articolul 56*

Intrarea în vigoare

Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică de la 4 martie 2011.

Cu toate acestea, articolul 4 se aplică Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”), de la 1 ianuarie 2021. Subprodusele de origine animală și produsele derivate obținute în Mayotte înainte de 1 ianuarie 2021 se elimină în conformitate cu articolul 19 alineatul (1) litera (b) din prezentul regulament.

Prezentul regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate statele membre.».”

Directiva 2013/62

6 Articolul 1 din Directiva 2013/62 prevede:

„La articolul 3 alineatul (2) din Directiva 2010/18/UE [a Consiliului din 8 martie 2010 de punere în aplicare a Acordului-cadru revizuit privind concediul pentru creșterea copilului încheiat de BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP și CES și de abrogare a Directivei 96/34/CE (JO L 68, p. 13)] se adaugă următorul paragraf:

«Prin derogare de la primul paragraf, perioada suplimentară menționată se prelungește până la 31 decembrie 2018 în ceea ce privește Mayotte în calitate de regiune ultraperiferică a Uniunii în sensul articolului 349 [TFUE].».”

Directiva 2013/64

7 Considerentele (1)-(9) ale Directivei 2013/64 au următorul cuprins:

„(1) […] Ținând cont de situația structurală socială și economică specială a Mayotte, ar trebui prevăzute anumite măsuri specifice în mai multe domenii.

(2) Este oportun să se țină seama de situația specială din Mayotte în ceea ce privește starea mediului, care necesită o îmbunătățire considerabilă pentru a se conforma obiectivelor de mediu prevăzute de dreptul Uniunii, pentru care este necesară o perioadă suplimentară. În vederea îmbunătățirii treptate a mediului ar trebui să fie adoptate măsuri specifice în cadrul unor termene specifice.

(3) Pentru a se conforma cerințelor din Directiva 91/271/CEE a Consiliului [din 21 mai 1991 privind tratarea apelor urbane reziduale (JO L 135, p. 40, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 43)], este necesar să fie luate măsuri în Mayotte pentru a se asigura că aglomerările sunt echipate cu sisteme de colectare a apelor urbane reziduale. Astfel de măsuri necesită lucrări de infrastructură, care ar trebui să urmeze proceduri administrative și de planificare adecvate și, mai mult, necesită

stabilirea de sisteme pentru măsurarea și monitorizarea evacuării apelor urbane reziduale. Datorită situației structurale și economice speciale a Mayotte, ar trebui să se acorde Franței o perioadă suficientă de timp pentru îndeplinirea cerințelor respective.

(4) În domeniul agriculturii, în ceea ce privește Directiva 1999/74/CE a Consiliului [din 19 iulie 1999 de stabilire a standardelor minime pentru protecția găinilor ouătoare (JO L 203, p. 53, Ediție specială, 3/vol. 29, p. 74)], se observă că, în Mayotte, găinile ouătoare sunt crescute în cotețe neîmbunătățite. Având în vedere investițiile considerabile și activitatea pregătitoare necesare pentru înlocuirea cotețelor neîmbunătățite cu cotețe îmbunătățite sau sisteme alternative, este necesar să se amâne interdicția de a utiliza cotețe neîmbunătățite pentru o perioadă de până la 48 de luni de la 1 ianuarie 2014. Pentru a preveni denaturarea concurenței, ouăle provenite din unitățile care folosesc cotețe neîmbunătățite ar trebui să fie comercializate numai pe piața locală din Mayotte. În vederea facilitării controalelor necesare, ouăle produse în cotețe neîmbunătățite ar trebui să poarte un marcaj special.

(5) În ceea ce privește Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului [din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (JO L 327, p. 1, Ediție specială, 15/vol. 6, p. 193)], buna aplicare a directivei respective în ceea ce privește planurile de gestionare a bazinelor hidrografice impune ca Franța să adopte și să pună în aplicare planuri de gestionare care conțin măsuri tehnice și administrative pentru a se ajunge la o stare bună a apelor și pentru a preveni deteriorarea ansamblului organismelor din apele de suprafață. Datorită situației structurale și economice speciale a noii regiuni ultraperiferice Mayotte, ar trebui să se acorde o perioadă suficientă de timp pentru adoptarea și punerea în aplicare a acestor măsuri.

(6) În ceea ce privește Directiva 2006/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului [din 15 februarie 2006 privind gestionarea calității apei pentru scăldat și de abrogare a Directivei 76/160/CEE (JO L 64, p. 37, Ediție specială, 15/vol. 15, p. 229)], starea actuală a apelor de suprafață din Mayotte necesită o îmbunătățire considerabilă pentru a se conforma cerințelor directivei respective. Calitatea apelor pentru scăldat depinde în mod direct de tratarea apelor urbane reziduale, iar dispozițiile directivei 2006/7/CE pot fi respectate în mod progresiv numai atunci când aglomerările care afectează calitatea apelor urbane reziduale sunt în conformitate cu cerințele din Directiva 91/271/CEE. Prin urmare, este necesar să fie adoptate termene specifice pentru a permite Franței să îndeplinească standardele Uniunii în ceea ce privește calitatea apei pentru scăldat din Mayotte, ca nouă regiune ultraperiferică și datorită situației sale sociale și economice speciale.

(7) În domeniul politicii sociale, ar trebui să se țină seama de dificultatea de a respecta Directiva 2006/25/CE a Parlamentului European și a Consiliului [din 5 aprilie 2006 privind cerințele minime de securitate și sănătate referitoare la expunerea lucrătorilor la riscuri generate de agenți fizici (radiații optice artificiale) [A nouăsprezecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (JO L 114, p. 38, Ediție specială, 5/vol. 8, p. 235)] în Mayotte începând cu 1 ianuarie 2014. Din cauza situației sociale și economice speciale, în Mayotte nu există dotări tehnice disponibile pentru punerea în aplicare a măsurilor necesare punerii în conformitate cu directiva menționată anterior în domeniul radiațiilor optice artificiale. Prin urmare, este adecvat să se acorde o derogare pentru Franța de la anumite dispoziții din directiva respectivă, până la 31 decembrie 2017, cu condiția ca structurile în cauză să nu fie disponibile în Mayotte și fără a aduce atingere principiilor generale de protecție și prevenire din domeniul sănătății și securității lucrătorilor.

(8) Pentru a garanta un nivel ridicat de protecție a sănătății și securității lucrătorilor la locul de muncă, ar trebui să fie asigurată consultarea cu partenerii sociali, ar trebui să fie reduse la minimum riscurile provocate de derogare, iar lucrătorii în cauză ar trebui să beneficieze de o

monitorizare sanitară sporită. Este important să se reducă pe cât posibil durata derogării. Prin urmare, măsurile naționale de derogare ar trebui să fie revizuite în fiecare an și retrase imediat ce împrejurările care justifică derogarea nu mai există.

(9) În ceea ce privește Directiva 2011/24/UE a Parlamentului European și a Consiliului [din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere (JO L 8, p. 45)], transpunerea acesteia necesită o serie de adaptări pentru asigurarea continuității asistenței medicale și a informării pacienților. Prin urmare, este oportun să se acorde Franței o perioadă suplimentară de 30 de luni de la data de 1 ianuarie 2014 pentru a pune în aplicare dispozițiile necesare în vederea punerii în conformitate cu directiva respectivă în Mayotte."

8 Potrivit articolelor (1)-(6) din această directivă:

„Articolul 1

Modificări ale Directivei 91/271/CEE

Directiva 91/271/CEE se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3 se adaugă următorul alineat:

«(1a) Prin derogare de la primul și al doilea paragraf din alineatul (1), în ceea ce privește Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte"), Franța se asigură că toate aglomerările sunt echipate cu sisteme de colectare a apelor urbane reziduale:

— cel târziu până la 31 decembrie 2020 pentru aglomerările de peste 10 000 [echivalent-locuitor], care vor acoperi cel puțin 70 % din sarcina generată în Mayotte;

— cel târziu până la 31 decembrie 2027 pentru aglomerările de peste 2 000 [echivalent-locuitor].»

2. La articolul 4 se adaugă următorul alineat:

«(1a) Prin derogare de la alineatul (1), în ceea ce privește Mayotte, Franța se asigură că apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare, înainte de a fi evacuate, fac obiectul unei tratări secundare sau al unui tratament echivalent:

— cel târziu până la 31 decembrie 2020 pentru aglomerările de peste 15 000 [echivalent-locuitor] care, împreună cu aglomerările menționate la articolul 5 alineatul (2a), vor acoperi cel puțin 70 % din sarcina generată în Mayotte;

— cel târziu până la 31 decembrie 2027 pentru aglomerările de peste 2 000 [echivalent-locuitor].».

3. La articolul 5 se adaugă următorul alineat:

«(2a) Prin derogare de la alineatul (2), în ceea ce privește Mayotte, Franța se asigură că apele urbane reziduale care intră în sistemele de colectare fac obiectul unei tratări mai riguroase, înainte de a fi evacuate în zonele sensibile, decât cea descrisă la articolul 4 cel târziu până la 31 decembrie 2020 pentru aglomerările de peste 10 000 [echivalent-locuitor] care, împreună cu aglomerările menționate la articolul 4 alineatul (1a), vor acoperi cel puțin 70 % din sarcina generată în Mayotte.»

4. La articolul 7 se adaugă următorul paragraf:

«Prin derogare de la primul paragraf, în ceea ce privește Mayotte, termenul definit la primul paragraf este 31 decembrie 2027.».

5. Articolul 17 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (1) se adaugă următorul paragraf:

«Prin derogare de la primul paragraf, în ceea ce privește Mayotte, Franța stabilește un program pentru punerea în aplicare a prezentei directive până la 30 iunie 2014.»;

(b) la alineatul (2) se adaugă următorul paragraf:

«Prin derogare de la primul paragraf, în ceea ce privește Mayotte, Franța pune la dispoziția Comisiei informații privind programul până la 31 decembrie 2014.».

Articolul 2

Modificare adusă Directivei 1999/74/CE

La articolul 5 din Directiva 1999/74/C se adaugă următorul alineat:

«(3) Prin derogare de la alineatul (2), în Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”), găinile ouătoare pot continua să fie crescute în cuști descrise în prezentul capitol până la 31 decembrie 2017.

De la 1 ianuarie 2014, în Mayotte nu pot fi nici construite, nici puse în funcțiune pentru prima dată cotețe descrise în prezentul capitol.

Ouăle provenite din unitățile de creștere a găinilor ouătoare în cotețe descrise în prezentul capitol se introduc numai pe piața locală din Mayotte. Respectivele ouă și ambalajele lor sunt clar identificate, cu un marcaj special, care să permită controalele necesare. Se comunică o descriere clară a acestui marcaj Comisiei până la 1 ianuarie 2014.».

Articolul 3

Modificări aduse Directivei 2000/60/CE

Directiva 2000/60/CE se modifică după cum urmează:

1. Articolul 4 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (1) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”), termenul menționat la litera (a) punctul (ii), litera (a) punctul (iii), litera (b) punctul (ii) și litera (c) este 22 decembrie 2021.»;

(b) la alineatul (4), teza introductivă se înlocuiește cu următorul text:

«Termenele stabilite în temeiul alineatului (1) pot fi extinse în scopul realizării obiectivelor pe etape pentru corpurile de apă, cu condiția ca nicio deteriorare suplimentară să nu afecteze starea corpurilor de apă afectate atunci când sunt îndeplinite toate condițiile următoare:».

2. Articolul 11 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (7) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenele prevăzute la primul paragraf sunt 22 decembrie 2015 și, respectiv, 22 decembrie 2018.»;

(b) la alineatul (8) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 22 decembrie 2021.».

3. Articolul 13 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (6) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 22 decembrie 2015.»;

(b) la alineatul (7) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 22 decembrie 2021.».

Articolul 4

Modificare adusă Directivei 2006/7/CE

Directiva 2006/7/CE se modifică după cum urmează:

1. Articolul 5 se modifică după cum urmează:

(a) la alineatul (2) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”), termenul menționat la primul paragraf este 31 decembrie 2019.»;

(b) la alineatul (3) se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 31 decembrie 2031.».

2. La articolul 6 alineatul (1), se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 30 iunie 2015.»;

3. La articolul 13 alineatul (2), se adaugă următorul paragraf:

«În ceea ce privește Mayotte, termenul prevăzut la primul paragraf este 30 iunie 2014.».

Articolul 5

Modificare adusă Directivei 2006/25/CE

În Directiva 2006/25/CE se introduce următorul articol:

«Articolul 14a

(1) Fără a aduce atingere principiilor generale de protecție și prevenire în domeniul sănătății și securității lucrătorilor, până la 31 decembrie 2017, Franța poate deroga de la punerea în aplicare a dispozițiilor necesare pentru a se conforma prezentei directive în Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE] (denumită în continuare „Mayotte”), cu condiția ca o astfel de aplicare să necesite dotări tehnice specifice care nu sunt disponibile în Mayotte.

Primul paragraf nu se aplică obligațiilor prevăzute la articolul 5 alineatul (1) din prezenta directivă, precum și acelor dispoziții ale prezentei directive care reflectă principiile generale stabilite în Directiva 89/391/CEE [a Consiliului din 12 iunie 1989 privind punerea în aplicare de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și sănătății lucrătorilor la locul de muncă (JO L 183, p. 1, Ediție specială, 5/vol. 2, p. 88)].

(2) Toate derogările de la prezenta directivă care rezultă din aplicarea măsurilor existente la 1 ianuarie 2014 sau de la adoptarea de noi măsuri trebuie să fie precedate de o consultare cu partenerii sociali în conformitate cu legislațiile și practicile naționale. Aceste derogări se aplică în condiții care garantează, ținând seama de condițiile specifice existente în Mayotte, că riscurile rezultate pentru lucrători sunt reduse la minim și că lucrătorii în cauză beneficiază de o monitorizare sanitară sporită.

(3) Măsurile naționale de derogare sunt reexaminate în fiecare an, după consultarea cu partenerii sociali, și sunt retrase de îndată ce circumstanțele care le justifică nu mai persistă.».

Articolul 6

Modificare adusă Directivei 2011/24/UE

La articolul 21 din Directiva 2011/24/UE se adaugă următorul alineat:

«(3) Prin derogare de la prima teză de la alineatul (1), Franța asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive cu privire la Mayotte, ca regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 [TFUE], până la data de 30 iunie 2016.».”

Istoricul litigiului

9 În temeiul Deciziei 2012/419/UE a Consiliului European din 11 iulie 2012 de modificare a statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană (JO L 204, p. 131), Mayotte a încetat să figureze, începând cu 1 ianuarie 2014, printre țările și teritoriile de peste mări, în sensul articolului 355 alineatul (2) TFUE, pentru a deveni o regiune ultraperiferică în înțelesul articolului 349 TFUE. Prin această decizie, referiri la Mayotte au fost incluse în articolul 349 primul paragraf TFUE, precum și la articolul 355 alineatul (1) TFUE, în timp ce în anexa II la Tratatul FUE, care stabilește lista „țărilor și teritoriilor de peste mări cărora li se aplică dispozițiile părții a patra [din acest tratat]”, a fost eliminată a șasea liniuță, intitulată „Mayotte”.

10 În urma mai multor cereri formulate de autoritățile franceze, Comisia a recunoscut că Republica Franceză, ținută de Decizia 2012/419 să aplice Mayotte acquis-ul dreptului Uniunii în totalitate începând cu 1 ianuarie 2014, trebuia totuși să beneficieze de termene suplimentare pentru a se conforma acestei obligații.

11 În acest scop, Comisia a adoptat, la 13 iunie 2013, Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului de modificare a anumitor regulamente în domeniul pescuitului și al sănătății animale ca urmare a schimbării statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană [COM(2013) 417 final], Propunerea de decizie a Consiliului de modificare a Directivei 2010/18/UE ca urmare a schimbării statutului Mayotte [COM(2013) 413 final], precum și Propunerea de directivă a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a anumitor directive în domeniul mediului, al agriculturii, al politicii sociale și al sănătății publice ca urmare a schimbării statutului Mayotte în raport cu Uniunea Europeană [COM(2013) 418 final], aceste propuneri fiind întemeiate:

— pe articolul 43 alineatul (2) TFUE și pe articolul 168 alineatul (4) litera (b) TFUE, care prevăd procedura legislativă ordinară și impun consultarea Comitetului Economic și Social European (CESE) și a Comitetului Regiunilor al Uniunii Europene;

— pe articolul 155 alineatul (2) TFUE, care prevede că Consiliul acționează la propunerea Comisiei, Parlamentul European fiind informat;

— pe articolul 43 alineatul (2) TFUE, pe articolul 114 TFUE, pe articolul 153 alineatul (2) TFUE, pe articolul 168 TFUE, și pe articolul 192 alineatul (1) TFUE, care prevăd procedura legislativă ordinară și impun consultarea CESE și a Comitetului Regiunilor.

12 Consiliul, considerând că actele care urmau a interveni trebuiau toate adoptate în temeiul articolului 349 TFUE și conform unei proceduri legislative speciale, a transmis Parlamentului propunerile Comisiei, pentru aviz. Aceste propuneri au fost comunicate și parlamentelor naționale.

13 La 12 decembrie 2013, Parlamentul a adoptat „propuner[ile] sale în primă lectură” privind Propunerea de regulament COM(2013) 417 final, precum și privind Propunerea de directivă COM(2013) 418 final. În aceste luări de poziție, Parlamentul a arătat că actele care urmau a interveni trebuiau adoptate „conform procedurii legislative ordinare”, însă, în special în ceea ce privește regulamentul care urma să intervină, acesta trebuia să aibă ca temei juridic, în plus față de articolul 43 alineatul (2) TFUE și de articolul 168 alineatul (4) litera (b) TFUE, articolul 349 TFUE. În ceea ce privește actul care urma să intervină pe baza Propunerii de decizie COM(2013) 413 final, Parlamentul, subliniind că a fost „consultat”, în conformitate cu articolul 349 TFUE, în legătură cu proiectul Consiliului, a adoptat, printr-o rezoluție legislativă datată tot 12 decembrie 2013, „proiectul Consiliului cu amendamente”.

14 La 17 decembrie 2013, Consiliul, „hotărând în conformitate cu o procedură legislativă specială”, a adoptat, în lumina „Tratatului [FUE] și în special [a] articolului 349 din acesta” și după „avizul Parlamentului [din 12 decembrie 2013]”, Regulamentul nr. 1385/2013, Directiva 2013/62, precum și Directiva 2013/64 (denumite în continuare, împreună, „actele atacate”).

Procedura în fața Curții și concluziile părților

15 Prin decizia președintelui Curții din 29 aprilie 2014, prezentele cauze au fost conexate pentru buna desfășurare a fazei scrise și a fazei orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii.

16 Parlamentul solicită Curții:

— anularea Regulamentului nr. 1385/2013 și a Directivei 2013/64;

— menținerea efectelor regulamentului și ale directivei menționate până la intrarea în vigoare a unor acte care să le înlocuiască, având temeiuri juridice adecvate, și

— obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

17 Comisia solicită Curții:

— anularea actelor atacate;

— menținerea efectelor actelor atacate până la intrarea în vigoare a unor acte care să le înlocuiască, având temeiuri juridice adecvate, și

— obligarea Consiliului la plata cheltuielilor de judecată.

18 Consiliul solicită Curții:

— cu titlu principal, respingerea acțiunilor;

— cu titlu subsidiar, în cazul anulării în tot sau în parte a actelor atacate, menținerea efectelor acestora până la intrarea în vigoare a unor acte care să le înlocuiască, având temeiuri juridice adecvate, și

— obligarea Parlamentului și a Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

19 Prin decizia președintelui Curții din 29 iulie 2014, au fost admise cererile de intervenție în susținerea concluziilor Consiliului introduse de Regatul Spaniei, de Republica Franceză și de Republica Portugheză.

Cu privire la acțiuni

20 În susținerea acțiunilor formulate, Parlamentul și, respectiv, Comisia invocă un motiv unic, întemeiat pe faptul că Consiliul, prin adoptarea actelor atacate în temeiul articolului 349 TFUE, ar fi ales eronat temeiul juridic.

Argumentele părților

Argumentele Comisiei

21 Comisia consideră că articolul 349 TFUE nu se aplică decât atunci când se derogă de la aplicarea dreptului primar în cazul regiunilor ultraperiferice. În lipsa unei astfel de derogări, temeiul juridic al unui act care se limitează să adapteze o politică la aceste regiuni, după cum a fost cazul actelor atacate, ar trebui să fie căutat în dispozițiile aferente acestei politici.

22 Această instituție arată că articolul 355 alineatul (1) TFUE precizează că „dispozițiile tratatelor se aplică” regiunilor ultraperiferice „în conformitate cu dispozițiile articolului 349 [TFUE]”. În consecință, această ultimă dispoziție ar permite numai derogarea de la aplicarea „dispozițiilor tratatelor” în cazul acestor regiuni.

23 În această privință, din articolul 52 TUE ar rezulta că deși „tratatele” sunt aplicabile tuturor statelor membre, domeniul de aplicare teritorial al acestora este precizat la articolul 355 TFUE. Astfel, în opinia Comisiei, legăturile dintre aceste două dispoziții implică faptul că noțiunea „tratate” pe care acestea o utilizează exclude dreptul derivat. Într-adevăr, precizările privind domeniul de aplicare geografic al unei norme de drept derivat ar figura în mod normal în însăși norma respectivă și nu ar fi modificate nici de articolul 355 TFUE, nici de articolul 52 TUE.

24 În ceea ce privește în special articolul 349 TFUE, Comisia precizează că acesta nu poate fi interpretat în sensul că autorizează Consiliul să adopte orice „măsură specifică” favorabilă regiunilor ultraperiferice vizate de acest articol. Astfel, acesta din urmă ar permite doar adoptarea unor măsuri în considerarea „situației economice și sociale structurale” a acestor regiuni, precum și a factorilor, enumerați limitativ la articolul 349 primul paragraf TFUE, care agravează această situație.

25 În măsura în care „măsurile specifice” prevăzute la articolul 349 TFUE „urmăresc să stabilească, în special, condițiile de aplicare a tratatelor” în regiunile respective, termenul „în special” ar însemna că acest articol acoperă orice măsură care derogă de la tratate, indiferent dacă aceasta constă sau nu constă în stabilirea unor astfel de „condiții de aplicare”. În schimb, articolul menționat nu ar permite Consiliului să stabilească „condițiile de aplicare” a dreptului derivat.

26 O asemenea interpretare nu poate fi afectată nici de expresia „inclusiv în ceea ce privește politicile comune”, utilizată la articolul 349 primul paragraf TFUE, nici de lista neexhaustivă a acestor politici, care figurează la articolul 349 al doilea paragraf TFUE. Astfel, utilizarea acestei expresii și prezența acestei liste ar evidenția doar că domeniul de aplicare al articolului 349 TFUE nu este limitat la anumite domenii politice specifice, însă nu ar implica faptul că domeniul de aplicare al acestui articol ar trebui să fie extins astfel încât Consiliul să fie abilitat, în temeiul acestuia, să adopte măsuri derogatorii de la dreptul derivat.

27 Comisia consideră că sistemul de temeiuri juridice al Tratatului FUE confirmă argumentarea sa. Astfel, fiecare dintre aceste temeiuri juridice, cu excepția articolului 349 TFUE, ar viza o anumită politică, considerată în ansamblul său, și ar acorda legiuitorului Uniunii o marjă largă discreționară în scopul de a ține cont de orice factor pertinent. Din aceasta ar rezulta că sunt permise diferențieri geografice, cu condiția respectării principiului egalității de tratament. Prin urmare, un tratament diferențiat în favoarea unei regiuni ultraperiferice ar putea fi justificat de existența în această regiune a unuia sau mai multor factori dintre cei enumerați la articolul 349 TFUE, fără ca aceasta să afecteze temeiul juridic aplicabil acestui tratament.

28 În sfârșit, Comisia solicită Curții menținerea efectelor actelor atacate, întrucât acțiunile sale nu privesc însuși conținutul acestora.

Argumentele Parlamentului

29 Parlamentul consideră că Regulamentul nr. 1385/2013 și Directiva 2013/64 urmăresc în același timp mai multe obiective și au mai multe componente, care sunt legate în mod indisociabil, fără ca unele să fie secundare și indirecte în raport cu celelalte. Astfel, aceste acte ar fi trebuit să fie întemeiate pe diferite temeiuri juridice corespunzătoare.

30 Potrivit acestei instituții, articolul 349 TFUE nu poate beneficia de vreo supremație în raport cu temeiurile juridice sectoriale în ceea ce privește măsurile destinate să pună în aplicare o anumită politică, indiferent dacă aceasta este în una sau în mai multe regiuni ultraperiferice, în caz contrar arhitectura Tratatului FUE și echilibrul instituțional în adoptarea măsurilor prevăzute de acest tratat fiind slăbite. Astfel, dispozițiile care guvernează politicile Uniunii s-ar aplica și regiunilor ultraperiferice.

31 Rezultă de aici, potrivit Parlamentului, că măsurile care pun în aplicare aceste politici trebuie să fie adoptate pe temeiuri juridice stabilite în a treia parte a Tratatului FUE. Faptul că o măsură vizează, în tot sau în parte, una sau mai multe regiuni ultraperiferice nu ar avea incidență în această privință. Criteriul decisiv ar fi aspectul dacă această măsură urmărește obiective proprii politicii respective, fără a constitui totuși o măsură specifică în favoarea regiunilor ultraperiferice în sensul articolului 349 TFUE.

32 În această privință, Parlamentul consideră că din modul de redactare a articolului 349 TFUE rezultă că această dispoziție nu permite adoptarea unor „măsuri specifice” care să caute să compenseze dezavantajele ocazionate de „caracteristicile și constrângerile specifice” care diferențiază regiunea sau regiunile vizate de restul teritoriului Uniunii.

33 Ar reieși în special din finalitatea enunțată la articolul 349 primul paragraf TFUE, potrivit căruia aceste măsuri urmăresc „să stabilească, în special, condițiile de aplicare a tratatelor în regiunile respective, inclusiv în ceea ce privește politicile comune”, și din prevederea de salvgardare de la articolul 349 al treilea paragraf TFUE, care prevede că măsurile menționate trebuie adoptate „fără să aducă atingere integrității și coerenței ordinii juridice a Uniunii, inclusiv […] politicilor comune”, că articolul 349 TFUE nu vizează decât derogările de la deplina aplicare a dreptului Uniunii.

34 Prin urmare, nu intră în domeniul de aplicare al acestui articol măsuri care nu introduc derogări de la norme altfel aplicabile, ci se limitează să amâne un timp aplicarea anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii în cazul unei regiuni ultraperiferice.

35 În ceea ce privește Directiva 2013/64, din considerentele sale ar reieși că aceasta are ca obiectiv, prin acordarea perioadelor tranzitorii, să faciliteze deplina aplicare, în ceea ce privește Mayotte, a unor directive din domeniul mediului, al agriculturii, al politicii sociale și al sănătății publice.

36 Or, dificultățile întâmpinate pentru o aplicare deplină în această regiune a acestor directive nu ar rezulta nici din „situația economică și socială structurală” în care aceasta se găsește, nici din existența unuia sau mai multor factori agravanți, astfel cum sunt enumerați limitativ la articolul 349 primul paragraf TFUE. În acest sens, asemenea dificultăți ar putea să privească orice regiune supusă obligației de a respecta începând de la o dată determinată cerințe care nu erau aplicabile anterior în cazul său.

37 Prin urmare, potrivit Parlamentului, modificările efectuate de Directiva 2013/64 ar fi trebuit să aibă ca temei juridic pe cele corespunzătoare directivelor sectoriale vizate și nu puteau fi întemeiate pe articolul 349 TFUE.

38 În ceea ce privește Regulamentul nr. 1385/2013, Parlamentul precizează că articolul 1 din acesta este destinat să pună în aplicare obiectivele politicii comune din domeniul pescuitului. Împrejurarea că mediul marin fragil, care trebuia să facă obiectul unei protecții, se situează în apele unei regiuni ultraperiferice ar fi lipsită de relevanță, întrucât o astfel de situație ar putea să existe în orice altă regiune a Uniunii. Astfel, măsurile adoptate de Consiliu în acest regulament nu ar viza compensarea dezavantajelor datorate „situației economice și sociale structurale” a Mayotte.

39 Parlamentul adaugă că împrejurarea că o anumită măsură, adoptată în domeniul politicii comune din domeniul pescuitului, poate de asemenea să vizeze realizarea unor beneficii în materie economică și socială, precum și în domeniul angajării forței de muncă nu este de natură să excludă măsura amintită din această politică.

40 În ceea ce privește articolul 2 din Regulamentul nr. 1385/2013, modificarea în cauză nu ar constitui decât o măsură tranzitorie care vizează să permită deplina aplicare a dreptului derivat în Mayotte și ar fi trebuit să intre, potrivit Parlamentului, sub incidența temeiului sectorial al articolului 43 alineatul (2) TFUE.

41 În ceea ce privește articolul 3 din Regulamentul nr. 1385/2013, Parlamentul admite că măsurile care figurează la punctele 1 și 2 ale acestui articol prezintă un caracter derogatoriu și au fost adoptate în considerarea „situației economice și structurale” deosebite a Mayotte. În aceste condiții, articolul 349 TFUE ar fi constituit efectiv temeiul juridic corespunzător pentru adoptarea acestor măsuri.

42 În schimb, adaptând, prin articolul 3 punctul 3 din Regulamentul nr. 1385/2013, tabelul privind plafoanele capacității de pescuit, care figurează în anexa II la Regulamentul nr. 1380/2013, fără a limita numărul de nave de pescuit care își desfășoară activitatea în Mayotte, Consiliul nu ar fi adoptat o „măsură specifică” în considerarea „situației economice și sociale structurale” a Mayotte, precum și a factorilor agravanți, enumerați limitativ la articolul 349 primul paragraf TFUE. În consecință, o astfel de măsură ar fi trebuit să fie adoptată în temeiul articolului 43 alineatul (2) TFUE.

43 În ceea ce privește articolul 4 din Regulamentul nr. 1385/2013, acesta limitându-se să amâne până la 1 ianuarie 2021 intrarea în vigoare în Mayotte a articolului 4 din Regulamentul nr. 1069/2009, Parlamentul consideră că această măsură ar fi trebuit să fie adoptată în temeiul articolului 168 alineatul (4) litera (b) TFUE. În special, o situație similară celei care afectează Mayotte, și anume lipsa unei industrii destinate transformării subproduselor animale, ar putea interveni în orice altă regiune a Uniunii.

44 În ceea ce privește articolul 5 din Regulamentul nr. 1385/2013, Parlamentul arată că această dispoziție prevede o scutire temporară de anumite reguli în ceea ce privește controlul segmentului de nave ale flotei pentru Mayotte care au mai puțin de 10 metri lungime, impunând un sistem de control simplificat și provizoriu. O astfel de măsură fiind justificată de necesitatea, pe de o parte, a „formării pescarilor și controlorilor, precum și de stabilire a unei infrastructuri administrative și fizice corespunzătoare” și, pe de altă parte, de a atinge „cel puțin unele din cele mai importante obiective ale Regulamentului (CE) nr. 1224/2009 [al Consiliului din 20 noiembrie 2009 de stabilire a unui sistem comunitar de control pentru asigurarea respectării normelor politicii comune în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 847/96, (CE) nr. 2371/2002, (CE) nr. 811/2004, (CE) nr. 768/2005, (CE) nr. 2115/2005, (CE) nr. 2166/2005, (CE) nr. 388/2006, (CE) nr. 509/2007, (CE) nr. 676/2007, (CE) nr. 1098/2007, (CE) nr. 1300/2008, (CE) nr. 1342/2008 și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 2847/93, (CE) nr. 1627/94 și (CE) nr. 1966/2006 (JO L 343, p. 1)]”, ea ar constitui o derogare, astfel încât ar putea intra sub incidența articolului 349 TFUE.

45 Având în vedere aceste considerații, Parlamentul apreciază că, în ceea ce privește Regulamentul nr. 1385/2013, condițiile pentru o aplicare concomitentă a diferitor temeiuri juridice prevăzute la articolul 43 alineatul (2) TFUE, la articolul 168 alineatul (4) litera (b) TFUE și la articolul 349 TFUE erau întrunite.

Argumentele Consiliului

46 Consiliul susține că articolul 349 TFUE constituie un temei juridic specific care are un domeniu de aplicare geografic limitat, care are prioritate în raport cu temeiurile juridice sectoriale și la care trebuie să se recurgă în cazul în care este vorba despre adoptarea unor măsuri specifice care vizează să stabilească în special condițiile aplicării dreptului Uniunii, inclusiv a dreptului derivat, ținând cont de situația defavorabilă a regiunilor ultraperiferice, astfel cum este descrisă la acest articol.

47 Or, potrivit Consiliului, toate măsurile care figurează în actele atacate, indiferent de durata lor, vizează favorizarea Mayotte conform cerințelor prevăzute la articolul 349 TFUE, iar faptul că pot fi acordate perioade tranzitorii pe un temei juridic sectorial nu ar afecta în niciun mod această analiză.

48 Consiliul consideră de altfel că condițiile recurgerii la temeiuri juridice multiple pentru adoptarea Regulamentului nr. 1385/2013 și a Directivei 2013/64 nu erau întrunite. Pe de o parte, măsurile care figurau în acestea, care ar viza mai multe domenii distincte și nu ar fi legate între ele în mod indisociabil, nu ar fi puse împreună în aceste acte decât „pentru simplificare și rapiditate”. Pe de altă parte, acest regulament și această directivă ar urmări un obiectiv principal și preponderent, și anume adoptarea unor măsuri specifice ținând seama de situația din Mayotte, ceea ce ar fi justificat recurgerea numai la articolul 349 TFUE.

49 Consiliul contestă printre altele faptul că articolul 1 din Regulamentul nr. 1385/2013, precum și Directivele 2013/62 și 2013/64 ar cuprinde măsuri de politici sectoriale. Astfel, obiectivul urmărit prin restricționarea activităților de pescuit pe care acest articol îl prevede ar fi de „a păstra bancurile de pești migratori mari în vecinătatea insulei Mayotte” în beneficiul flotei artizanale de nave de pescuit cu paragate mecanice din Mayotte și de a permite astfel dezvoltarea industriei locale.

50 În acest sens, întrucât această flotă nu poate să concureze în mod eficient navele mai performante care utilizează năvoade tip pungă, scopul acestei măsuri ar fi de a permite flotei menționate să dispună de o zonă limitată care i-ar fi rezervată pentru a putea profita de trecerea bancurilor de pești migratori mari în această zonă.

51 Consiliul adaugă că articolul 1 din Regulamentul nr. 1385/2013 vizează, în aceste condiții, să compenseze handicapurile care rezultă din situația economică și socială structurală din Mayotte și intră astfel în domeniul de aplicare al articolului 349 TFUE.

52 În sfârșit, Consiliul arată că Directiva 2013/62 are ca destinatar Republica Franceză, că nici articolul 151 TFUE, nici articolul 153 TFUE nu menționează obiectivul specific care constă în favorizarea regiunilor ultraperiferice și că condițiile juridice prevăzute la articolul 155 alineatul (2) TFUE nu erau întrunite în speță.

Argumentele intervenienților

53 Guvernul francez consideră că obiectivul urmărit de articolul 349 TFUE este de a permite adoptarea unor măsuri specifice în considerarea unor handicapuri structurale și că, în consecință, acest articol poate servi drept temei unor măsuri care urmăresc să țină cont de factori specifici care, fără a fi de natură economică sau socială în sens strict, afectează specific o regiune ultraperiferică, cum sunt factorii de mediu precum climatul sau fragilitatea zonelor sale marine. Astfel, articolul menționat nu ar impune ca măsurile specifice pe care le prevede să fie adoptate pentru „a face față” situației economice sau sociale specifice a regiunii vizate, ci doar ca ele să fie adoptate „ținând cont” de această situație.

54 Acest guvern precizează că măsurile prevăzute de Regulamentul nr. 1385/2013 au fost dictate de caracteristicile și de constrângerile proprii Mayotte și își au justificarea în situația economică, socială și de mediu structurală a acestei regiuni. Astfel, acestea ar fi necesare în special pentru a asigura protecția ecosistemului local, ținând cont de fragilitatea acestuia, și pentru a prezerva economia locală, având în vedere caracterul fragmentat și subdezvoltat al sistemelor de transformare și de comercializare a produselor pescărești, caracteristicile flotei din Mayotte și lipsa de formare a pescarilor și a controlorilor pentru controlul activităților de pescuit.

55 În ceea ce privește măsurile prevăzute de Directiva 2013/64, acestea ar viza și să răspundă unor aspecte specifice ale Mayotte în ceea ce privește printre altele starea mediului, întârzierea economică și lipsa infrastructurilor, aceste aspecte specifice constituind handicapuri structurale.

56 În ceea ce privește măsura instituită de Directiva 2013/62, din considerentele sale ar reieși că aceasta urmărește să țină seama de situația economică și socială dificilă a Mayotte, care este caracterizată de o piață a muncii puțin dezvoltată, de o ocupare redusă a forței de muncă din cauza izolării, a insularității, a topografiei și a climei dificile, de un produs intern brut redus și de necesitatea de a evita orice destabilizare a economiei locale.

57 Guvernul francez menționează în plus că, contrar celor invocate de Parlament, actele atacate nu au ca obiect principal garantarea aplicării acquis-ului dreptului Uniunii în Mayotte la sfârșitul perioadelor tranzitorii pe care le prevăd, această aplicare rezultând direct din articolul 355 alineatul (1) TFUE.

58 Guvernul spaniol precizează că interpretarea articolului 349 TFUE apărată de Comisie ar împiedica conferirea unui efect util acestei dispoziții, întrucât, dacă se reține această interpretare, ar fi imposibilă adoptarea măsurilor specifice în domeniile „zone libere” și „programe orizontale”, aflate sub incidența dreptului derivat.

59 În plus, potrivit acestui guvern, deși finalitatea articolului 349 TFUE este de a delimita măsurile specifice care pot fi adoptate în raport cu aplicarea tratatelor, măsuri provizorii sau tranzitorii care țin cont de caracteristicile regiunilor respective și care vizează să asigure în timp aplicarea integrală în cazul acestora a acquis-ului dreptului Uniunii ar putea cu atât mai mult să fie adoptate în temeiul acestei dispoziții. În această privință, articolul 349 TFUE nu ar face distincție între măsurile cu conținut substanțial și măsurile cu caracter temporar.

60 În ceea ce privește actele atacate, guvernul spaniol arată că obiectivul lor principal este, după cum rezultă din considerentul (1) al fiecăruia dintre aceste acte, de a adapta dreptul derivat la situația economică și socială structurală din Mayotte. În plus, întrucât măsurile instituite prin actele menționate au ca obiect să stabilească condițiile de aplicare a tratatelor, inclusiv în materia dreptului derivat, articolul 349 TFUE ar constitui temeiul juridic preponderent.

61 Guvernul portughez consideră că din interpretarea diferitor dispoziții ale tratatelor rezultă că, în lipsa unei dispoziții exprese contrare, expresiile „tratate” și „aplicarea tratatelor” trebuie înțelese ca fiind „dreptul Uniunii” și „acquis-ul juridic al Uniunii”, care include dreptul derivat.

62 Pe de altă parte, criteriul invocat de Parlament care ar permite să se distingă între derogările permanente și derogările temporare nu și-ar găsi nicio susținere în textul articolului 349 TFUE.

63 Prin urmare, articolul 349 TFUE ar reprezenta un temei juridic propriu, a cărui importanță se manifestă prin faptul că acest articol, în primul rând, definește noțiunea „regiune ultraperiferică” (identificarea teritoriilor), în al doilea rând, precizează domeniul de aplicare material al măsurilor de diferențiere (orice domeniu de aplicare al dreptului Uniunii), în al treilea rând, stabilește limitele competenței decizionale a Consiliului (măsurile nu pot „să aducă atingere integrității și coerenței ordinii juridice a Uniunii”) și, în al patrulea rând, constituie o normă de abilitare care furnizează un temei juridic și care identifică atât procedura care trebuie urmată (decizia Consiliului la propunerea Comisiei și după consultarea Parlamentului), cât și natura măsurilor specifice care urmează să fie luate (acestea trebuie să aibă ca obiect să atenueze inegalitatea structurală a regiunilor vizate).

Aprecierea Curții

64 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 52 TUE prevede, la primul paragraf, că tratatele se aplică statelor membre și, la al doilea paragraf, că domeniul de aplicare teritorial al acestor tratate este precizat la articolul 355 TFUE.

65 Potrivit articolului 355 alineatul (1) TFUE, astfel cum a fost modificat prin articolul 2 din Decizia 2012/419, dispozițiile tratatelor se aplică regiunilor ultraperiferice, printre care figurează Mayotte, în conformitate cu dispozițiile articolului 349 TFUE.

66 Articolul 349 primul paragraf TFUE, astfel cum a fost modificat prin articolul 2 din Decizia 2012/419, prevede că Consiliul „adoptă măsuri specifice care urmăresc să stabilească în special condițiile de aplicare a tratatelor în regiunile respective, inclusiv în ceea ce privește politicile comune”.

67 Din articolul 349 primul paragraf TFUE reiese și că „măsurile specifice” pe care le vizează sunt adoptate „ținând cont” de „situația economică și socială structurală” a regiunilor ultraperiferice, care este „agravată” de un anumit număr de factori „a căror persistență și combinare dăunează grav dezvoltării acestora”.

68 Factorii menționați sunt, așadar, prezentați la articolul 349 primul paragraf TFUE ca elemente care agravează situația economică și socială structurală a regiunilor ultraperiferice și pe care Consiliul trebuie să le ia în considerare, în temeiul articolului 349 al treilea paragraf TFUE, la adoptarea măsurilor specifice.

69 Deși, în aceste condiții, Parlamentul nu poate susține în mod întemeiat că orice măsură specifică, în sensul articolului 349 TFUE, trebuie justificată nu numai prin situația economică și socială structurală a regiunii ultraperiferice vizate, ci și prin existența cel puțin a unuia dintre factorii enumerați limitativ la articolul 349 primul paragraf TFUE, proprii acestei regiuni, nu este mai puțin adevărat că Consiliul trebuie să fie în măsură, conform articolului 349 al treilea paragraf TFUE, să prezinte elemente care să stabilească o legătură între măsura specifică avută în vedere și caracteristicile și constrângerile specifice ale regiunii ultraperiferice în cauză.

70 Pe de altă parte, la articolul 349 al doilea paragraf TFUE se precizează că măsurile specifice adoptate de Consiliu în temeiul articolului 349 primul paragraf TFUE se referă „în special la politicile vamale și comerciale, politica fiscală, zonele libere, politicile din domeniul agriculturii și pescuitului, condițiile de aprovizionare cu materii prime și bunuri de consum de primă necesitate, ajutoarele de stat și condițiile de acces la fondurile structurale și la programele orizontale ale Uniunii”.

71 Astfel, rezultă din modul de redactare a articolului 349 TFUE că acesta permite Consiliului să adopte, în special în domeniile menționate la punctul precedent din prezenta hotărâre, măsuri specifice care vizează să țină cont de situația economică și socială structurală a regiunilor ultraperiferice.

72 În ceea ce privește argumentarea Comisiei potrivit căreia articolul 349 TFUE permite numai derogarea de la aplicarea dispozițiilor dreptului primar în cazul regiunilor ultraperiferice, nu și adaptarea, cum a fost cazul în speță, a actelor de drept derivat la situația specifică a acestor regiuni, trebuie mai întâi subliniat că „condițiile de aplicare a tratatelor”, în sensul acestui articol, trebuie să fie înțelese în sensul că acoperă atât condițiile privind aplicarea dreptului primar al Uniunii, cât și pe cele privind aplicarea actelor de drept derivat adoptate în temeiul dreptului primar.

73 Această interpretare se coroborează cu interpretarea dată de Curte articolului 227 alineatul (2) din Tratatul CE [devenit articolul 299 alineatul (2) CE, devenit la rândul său articolul 349 TFUE], din care reiese că autorizarea conferită Consiliului prin această dispoziție pentru a prevedea măsuri specifice care vizează să răspundă nevoilor teritoriilor de peste mări privește atât dispozițiile tratatului, cât și pe cele ale dreptului derivat (a se vedea Hotărârea Hansen/Hauptzollamt Flensburg, 148/77, EU:C:1978:173, punctul 10).

74 În continuare, astfel cum a arătat Consiliul, mai multe dintre domeniile menționate la articolul 349 al doilea paragraf TFUE sunt guvernate în esență de acte de drept derivat. Prin urmare, efectul util al acestei dispoziții ar fi afectat dacă, în aceste domenii, ea ar autoriza numai adoptarea unor măsuri specifice care vizează să stabilească condițiile de aplicare a dreptului primar.

75 În sfârșit, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 57 din concluzii, actele de drept derivat, contrar a ceea ce pare să pretindă Comisia, nu definesc toate domeniul lor de aplicare teritorial.

76 În consecință, în lipsa unei precizări în acest sens, domeniul de aplicare al unui act de drept derivat trebuie determinat, după cum a arătat inclusiv guvernul francez, în funcție de articolele 52 TUE și 355 TFUE.

77 Astfel, Curtea a avut deja ocazia să precizeze că dreptul derivat are în principiu același domeniu de aplicare ca tratatele însești și se aplică de drept în acest domeniu (a se vedea în acest sens Hotărârea Comisia/Irlanda, 61/77, EU:C:1978:29, punctul 46, și Hotărârea Hansen/Hauptzollamt Flensburg, EU:C:1978:173, punctul 10).

78 În consecință, din modul de redactare și din obiectivele articolului 349 TFUE, precum și din economia tratatelor rezultă că, în ceea ce privește regiunile ultraperiferice, domeniul de aplicare teritorial al ansamblului acquis-ului dreptului Uniunii este definit îndeosebi de articolul 52 TUE coroborat cu articolul 355 alineatul (1) TFUE, precum și de măsurile adoptate în temeiul articolului 349 TFUE.

79 Prin urmare, contrar afirmațiilor Comisiei, articolul 349 TFUE abilitează Consiliul să adopte măsuri specifice care să vizeze să stabilească condițiile aplicării în cazul acestor regiuni nu numai a dispozițiilor tratatelor, ci și a celor din dreptul derivat.

80 În consecință, acțiunile Comisiei în cauzele C-133/14-C-135/14, care se bazează exclusiv pe argumentarea contrară, trebuie respinse.

81 În ceea ce privește argumentele Parlamentului, potrivit cărora articolul 349 TFUE nu ar abilita Consiliul să adopte măsuri care au ca unic obiect să amâne aplicarea în cazul regiunilor ultraperiferice a anumitor dispoziții ale dreptului Uniunii, trebuie să se constate că acest articol nu restrânge puterea decizională a Consiliului la o categorie specifică de măsuri.

82 Astfel, în afară de faptul că termenul „măsură” acoperă orice tip de acțiune care poate fi desfășurată de Consiliu, este important de subliniat că utilizarea la articolul 349 TFUE a termenului „în special” presupune că autorii Tratatului FUE nu au înțeles să stabilească lista exhaustivă a tipurilor de măsuri care pot fi adoptate în temeiul acestui articol.

83 În consecință, Consiliul, precum și guvernele spaniol și portughez susțin în mod întemeiat că distincția efectuată de Parlament între derogările de la dispozițiile dreptului Uniunii, pe de o parte, și simplele amânări în timp ale aplicării lor, pe de altă parte, nu își găsește nicio susținere în textul articolului menționat.

84 O astfel de limitare ar fi de asemenea contrară obiectivelor urmărite de articolul 349 TFUE, întrucât nimic nu permite să se excludă că o amânare în timp a deplinei aplicabilități a unei dispoziții a dreptului Uniunii poate să se dovedească ca fiind măsura cea mai aptă să țină cont de situația economică și socială structurală a unei regiuni ultraperiferice.

85 În speță, trebuie să se examineze dacă actele atacate răspund cerințelor prevăzute la punctele 67-69 din prezenta hotărâre.

86 În primul rând, în ceea ce privește Regulamentul nr. 1385/2013, trebuie arătat, *primo*, că punctul 1 al articolului 1 din acest regulament a adăugat la „Regiunea 8”, astfel cum este definită de Regulamentul nr. 850/98, apele din largul coastelor Mayotte care țin de suveranitatea sau de jurisdicția Republicii Franceze și că punctul 2 al articolului respectiv a inserat în același Regulament nr. 850/98 un articol 34g care interzice vaselor să utilizeze năvoadele de tip pungă asupra bancurilor de ton și de specii similare în interiorul zonei de 24 de mile distanță de coastele Mayotte, măsurate de la liniile de bază de la care sunt măsurate apele teritoriale.

87 În această privință, din interpretarea coroborată a considerentelor (3) și (7) ale Regulamentului nr. 1385/2013, astfel cum sunt explicate de Consiliu în fața Curții, reiese că obiectivul acestor măsuri este de a păstra bancurile de pești migratori mari în vecinătatea Mayotte în beneficiul flotei locale, care, fiind o flotă slab dezvoltată de nave cu plasă pungă, nu poate concura cu flotele străine. În consecință, măsurile menționate au fost adoptate ținând cont de situația economică și socială structurală din Mayotte. Prin urmare, Consiliul putea în mod legal să se întemeieze pe articolul 349 TFUE pentru a proceda la adoptarea lor.

88 *Secundo*, articolul 2 din Regulamentul nr. 1385/2013 a adăugat la articolul 35 din Regulamentul nr. 1379/2013 alineatul (6), care prevede că, până la 31 decembrie 2021, alineatele (1), (2) și (3) ale acestui din urmă articol nu se aplică produselor oferite spre vânzare cu amănuntul consumatorului final din Mayotte.

89 După cum reiese din considerentul (4) al Regulamentului nr. 1385/2013, această măsură a fost justificată de necesitatea de a ține seama de „planurile de comercializare fragmentate și subdezvoltate din Mayotte” și de a evita ca aplicarea prematură a normelor privind etichetarea produselor pescărești să impună comercianților cu amănuntul o sarcină disproporționată față de informațiile care ar fi transmise consumatorilor.

90 În consecință, o astfel de măsură a fost adoptată ținând cont de situația economică și socială structurală din Mayotte. Consiliul putea, așadar, să se întemeieze pe articolul 349 TFUE pentru adoptarea acestei măsuri.

91 *Tertio*, dat fiind că Parlamentul nu contestă că măsurile prevăzute la articolul 3 punctele 1 și 2 din Regulamentul nr. 1385/2013 puteau fi întemeiate pe articolul 349 TFUE, nu este sarcina Curții să verifice dacă aceste măsuri au fost adoptate în conformitate cu cerințele enunțate la punctele 67-69 din prezenta hotărâre.

92 În măsura în care Parlamentul contestă că inserarea, prevăzută la articolul 3 punctul 3 din Regulamentul nr. 1385/2013, a rubricilor privind Mayotte, incluse în anexa la acest regulament în tabelul din anexa II la Regulamentul nr. 1380/2013 putea fi întemeiată pe articolul 349 TFUE, este necesar să se arate că această măsură constituie, împreună cu măsurile prevăzute la articolul 3 punctele 1 și 2 din Regulamentul nr. 1385/2013, un tot indisociabil și că are, astfel cum a arătat avocatul general la punctul 81 din concluzii, un caracter accesoriu în raport cu aceste din urmă măsuri.

93 În aceste condiții, Parlamentul nu poate critica Consiliul că s-a întemeiat, la adoptarea ansamblului de măsuri prevăzute la articolul 3 din Regulamentul nr. 1385/2013, pe articolul 349 TFUE.

94 *Quarto*, este necesar să se arate că amânarea până la 1 ianuarie 2021, prin articolul 4 din Regulamentul nr. 1385/2013, a intrării în vigoare în Mayotte a articolului 4 din Regulamentul nr. 1069/2009 a fost justificată de Consiliu, potrivit considerentului (8) al Regulamentului nr. 1385/2013, prin împrejurarea că Mayotte nu dispune de capacități industriale pentru prelucrarea subproduselor de origine animală.

95 În consecință, o astfel de măsură a fost adoptată ținând cont de situația economică și socială structurală din Mayotte. Rezultă că recurgerea la articolul 349 TFUE ca temei juridic al acestei măsuri era conformă cu dreptul Uniunii.

96 În al doilea rând, în ceea ce privește aspectul dacă dispozițiile Directivei 2013/64 răspund cerințelor enunțate la punctele 67-69 din prezenta hotărâre, trebuie amintit, astfel cum arată în mod întemeiat Parlamentul, că Consiliul a procedat, la articolele 1-6 din această directivă, la modificarea Directivelor 91/271, 1999/74, 2000/60, 2006/7, 2006/25 și 2011/24 pentru a amâna aplicarea deplină în timp, în cazul Mayotte, a anumitor dispoziții care figurează în acestea.

97 Aceste modificări au fost justificate în general, potrivit termenilor considerentului (2) al Directivei 2013/64, de necesitatea de a „ținț[e] seama de situația specială din Mayotte în ceea ce privește starea mediului, care necesită o îmbunătățire considerabilă pentru a se conforma obiectivelor de mediu prevăzute de dreptul Uniunii, pentru care este necesară o perioadă suplimentară”.

98 Pe de altă parte, justificări pentru fiecare dintre aceste modificări au fost expuse de Consiliu în considerentele (3)-(9) ale directivei menționate.

99 Astfel, în considerentul (3) al aceleiași directive, care privește modificările aduse Directivei 91/271, s-a arătat că situația structurală și economică specifică a Mayotte în ceea ce privește tratarea apelor urbane reziduale nu răspundea cerințelor acestei din urmă directive.

100 În considerentul (4) al Directivei 2013/64, privind modificările aduse Directivei 1999/74, s-a arătat că, în materia protecției găinilor ouătoare, investiții considerabile și activități pregătitoare erau necesare pentru ca situația în Mayotte să fie conformă cu cerințele acestei din urmă directive.

101 În considerentul (5) al Directivei 2013/64, privind modificările aduse Directivei 2000/60, Consiliul a subliniat că, datorită situației structurale și economice speciale a Mayotte, trebuia să se acorde o perioadă suficientă Republicii Franceze pentru adoptarea și aplicarea unor măsuri care să asigure conformitatea planurilor de gestionare pentru bazinele hidrografice cu cerințele acestei din urmă directive.

102 În considerentul (6) al Directivei 2013/64, privind modificările aduse Directivei 2006/7, s-a subliniat că starea apelor de suprafață din Mayotte necesita o îmbunătățire considerabilă pentru a se conforma cerințelor acestei din urmă directive, calitatea apei pentru scăldat fiind afectată de situația socială și specială a acestei regiuni.

103 În considerentul (7) al Directivei 2013/64, privind modificările aduse Directivei 2006/25, Consiliul a arătat că, din cauza situației sociale și economice speciale, în Mayotte nu există dotări tehnice disponibile pentru punerea în aplicare a măsurilor necesare respectării directivei menționate anterior în domeniul radiațiilor optice artificiale.

104 În sfârșit, în considerentul (9) al Directivei 2013/64, privind modificarea adusă Directivei 2011/24, Consiliul a precizat că transpunerea acesteia necesită o serie de adaptări pentru asigurarea continuității asistenței medicale și a informării pacienților.

105 Trebuie să se constate că măsurile care figurează în Directiva 2013/64, prin care Consiliul a modificat Directivele 91/271, 1999/74, 2000/60, 2006/7, 2006/25 și 2011/24, au fost adoptate ținând cont de situația economică și socială structurală din Mayotte. Consiliul putea, așadar, să se întemeieze în mod corect pe articolul 349 TFUE pentru adoptarea acestor măsuri.

106 Având în vedere considerațiile care precedă, rezultă din obiectivele și din conținutul actelor atacate că măsurile care figurează în acestea au fost adoptate ținând seama de situația economică și socială structurală din Mayotte, în sensul articolului 349 primul paragraf TFUE.

107 Prin urmare, Parlamentul nu poate susține că nici articolele 1, 2 și 4 din Regulamentul nr. 1385/2013, nici Directiva 2013/64 nu puteau să aibă în mod legal ca temei juridic articolul 349 TFUE.

108 În consecință, și acțiunile formulate de Parlament în cauzele C-132/14 și C-136/14 trebuie să fie respinse.

Cu privire la cheltuielile de judecată

109 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.

110 Întrucât Consiliul a solicitat obligarea Parlamentului și a Comisiei la plata cheltuielilor de judecată, iar aceste două instituții au căzut în pretenții în cauzele C-132/14-C-136/14, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Consiliu în aceste cauze.

111 Potrivit articolului 140 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, Regatul Spaniei, Republica Franceză și Republica Portugheză suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunile în cauzele C-132/14-C-136/14.

2) Obligă Parlamentul European la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Consiliul Uniunii Europene în cauzele C-132/14 și C-136/14.

3) Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată efectuate de Consiliul Uniunii Europene în cauzele C-133/14-C-135/14.

4) Regatului Spaniei, Republica Franceză și Republica Portugheză suportă propriile cheltuieli de judecată.

Semnături